

Co jsme slýchali a o čem víme, to, co nám otcové vyprávěli, nebudeme tajit jejich synům. Budeme vyprávět budoucímu pokolení o Hospodinových chvályhodných činech, o mocných skutcích a divech, jež konal.

Dt 8,2-18 Připomínej si celou tu cestu, kterou tě Hospodin, tvůj Bůh, vodil po čtyřicet let na poušti, aby tě pokořil a vyzkoušel a poznal, co je v tvém srdci, zda budeš dbát na jeho přikázání, či nikoli. Pokořoval tě a nechal tě hladovět, potom ti dával jíst manu, kterou jsi neznal a kterou neznali ani tvoji otcové. Tak ti dával poznat, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším, co vychází z Hospodinových úst. Po těch čtyřicet let tvůj šat na tobě nezvetšel a noha ti neotekla. Uznej tedy ve svém srdci, že tě Hospodin, tvůj Bůh, vychovával, jako vychovává muž svého syna. Proto budeš dbát na přikázání Hospodina, svého Boha, chodit po jeho cestách a jeho se bát. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, tě uvádí do dobré země, do země s potoky plnými vody, s prameny vod propastných tůní, vyvěrajícími na pláni i v pohoří, do země, kde roste pšenice i ječmen, vinná réva, fíkoví a granátová jablka, do země olivového oleje a medu, do země, v níž budeš jíst chléb bez nedostatku, v které nebudeš postřádat ničeho, do země, jejíž kamení je železo a z jejíchž hor budeš těžit měď. Budeš jíst dosyta a budeš dobrořečit Hospodinu, svému Bohu, za tu dobrou zemi, kterou ti dal. Střež se však, abys nezapomněl na Hospodina, svého Boha, a nepřestal dbát na jeho přikázání, práva a nařízení, která ti dnes udílím. Až se dosyta najíš a vystavíš si pěkné domy a usídliš se, až se ti rozmnoží skot a brav, až budeš mít hodně stříbra a zlata, až se ti rozmnoží všechno, co máš, jen ať se tvé srdce nevypíná, takže bys zapomněl na Hospodina, svého Boha, který tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Vodil tě velikou a hroznou pouští, kde jsou ohniví hadi a štíři, žíznivým krajem bez vody, vyvedl ti vodu z křemene skály, krmil tě na poušti manou, kterou tvoji otcové neznali, aby tě pokořil a vyzkoušel a aby ti nakonec prokázal dobro. Neříkej si v srdci: „Tohoto blahobytu jsem se domohl svou silou a zdatností svých rukou.“ Pamatuj na Hospodina, svého Boha, neboť k nabytí blahobytu ti dává sílu on, aby utvrdil svou smlouvu, kterou přísahal tvým otcům, jak tomu je dnes.

Žd 11,27: Mojžíš věřil, a proto vyšel z Egypta a nedal se zastrašit královým hněvem; zůstal pevný, jako by Neviditelného viděl.

I. Kdo přesně ví, co chce Bůh?

Říkáme, že se snažíme žít podle Boží vůle. Ale někdy není zřejmé, jaká je. Co vlastně Bůh chce a je to dneska stejné jako včera nebo zítra, nebo není? Jako ilustraci téhle otázky použijme Mojžíšův příběh. Jednoho dne ho Bůh oslovil u hořícího keře a řekl mu, ať se jeho lid sebere a odejde odtud, z té otrocké bídy, kterou tu mají, někam pryč.

Podle čeho se měl Mojžíš rozhodovat? Nebyli v téhle zemi vždycky. Bývali dřív jinde, ale jeden z praotců, Josef, sem v době hladu přivedl celý široký rod a byla to pro ně tehdy záchrana, dar z nebe, to Bůh to tak pro ně chtěl: „Tady teď žijte“ – tak rozuměli Boží vůli. Jenže teď Mojžíšovi Bůh radí, ať prý jdou odtud zase pryč, seberte se a jděte. Je fakt, že se mezitím pořádně změnila poměry k horšímu (nastala změna na trůnu a taky nálada obyvatelstva je teď jiná) a teď je to spíš peklo na zemi než příjemné místo k životu. Tak to bývá, věci se mění a Boží požehnání není totožné s tím, jestli se nám zrovna žije příjemně. Ale jak je to s tou vůlí? Prarodiče pamatují nebo slyšeli vyprávět, že Bůh chtěl, ať žijeme tady, ale teď prý zase říká, ať odtud jdeme pryč. Tak co vlastně chce?

K tomu je namísto poznámka: Co chce Bůh, to je jedna věc (a ví to jenom on), a druhá věc je, jak tomu my lidi rozumíme, a právě o tom druhém teď mluvíme: o tom, jak tomu my lidi zkusíme porozumět.

Někomu to mohlo přijít skoro jako svatokrádež, kdybychom opustili, co nám za dobrých časů (za Josefa) Bůh dal. Ale jiní to mohli vidět právě naopak: že je dočista rouhání tvrdit, že by nám Bůh přál to zlo, co je teď. Nebylo snadné rozetnout, co z toho je správně – ale Bůh by neměl být obviňován z našich špatných rozhodnutí, protože za ta můžeme my.

Když Bůh Mojžíše přemlouval, ať jdou hledat dobrou budoucnost jinam než tady, není náhoda, že se mu přitom představil jako Bůh jeho otců. Protože minulost i budoucnost mají jedno společné: to, že nás v nich Bůh provází. Na to se můžeme spolehnout – zatímco spoléhat na cokoli jiného je vachrlaté (ať už na hodnoty minulosti nebo na objevy budoucnosti). Tak jim to tak Mojžíš vyřídil: Máme jít odtud, do země, kterou nám Bůh slibuje. Kde to je, to nevím, jaké to tam je, taky nevím, ale když půjde s námi, nehodlám se bát a vy se taky nebojte.

II. Za koho vás mají?

Jedna věc je odhodlání a něco jiného je to provést. Mojžíš Boží výzvu přijal a šel tedy vyjednávat s faraonem. Faraon podle očekávání nevyhověl, ale příznačná byla reakce mnoha lidí z Mojžíšova národa: „Všechno jste nám to s Áronem jen ztížili a pokazili a teď to kvůli vám bude horší než dřív!“ Bylo, až k neunesení. Ale za to nemůže Bůh a není to ani vina těch, kdo se dovolávají spravedlnosti, tohle je vina těch, kdo mají možnost utiskovat lidi a škodit jim a taky to dělají, zpravidla pod nějakými chytlavými, líbivými hesly.

Když pak lid opravdu s Mojžíšem přece jen odešel a když vyrazili do zaslíbené země, pár dnů si zpívali „Jednou budem dál“ a skandovali „Nejsme jako oni“ (rozumějte jako ti, kdo je deptávali, to my takoví nebudeme), ale pak už od nich slyšel Mojžíš pořád dokola jen nářky o tom, že takhle je to špatně a že chtějí jíst a pít a že jim nikdo nedá, co by potřebovali, a že je sem Bůh stejně přivedl jen proto, aby je umořil. A když už byli skoro u cíle a nakoukli do země, kam měli namířeno, deset z dvanácti zvědů tvrdilo, že jsme v pasti a že sliby – chyby (včetně slibů Božích) a že je čas na návrat do otroctví.

Mojžíš jim říkal, co je Boží vůle a jak tomu rozumí on. Kam jdeme, nevím, jaké to tam je, taky nevím, ale když půjde Bůh s námi, nehodlám se bát a ani vy se nebojte. Neměli však trpělivost to poslouchat, chtěli řešení hned, a že ho neměl, párkrát měli chuť ho ukamenovat. Bible nám tím neposkytuje medailonky jakýchsi bezejmenných postav z dávných dob, ale nabízí spíš cosi jako zrcadlo pro nás, kdo to čteme.

Zrovna teď, zas v jedné předvolební kampani, je příhodná chvíle si toho všimnout. Podívejte se, kdo vlastně jste, a zač vás různí lídři a marketéři mají: Potřebujete před někým nebo před něčím ochránit? A věříte, že ten, kdo do vás kvůli tomu pumpuje obavy, vás opravdu zachrání? Je váš problém jen v tom, že by to chtělo víc peněz? Opravdu? Rozhlédněte, za koho vás mají, a pak koukněte do toho zrcadla, že jste lidé, které Bůh doprovází v dobrém i zlém a neopustí vás. Na Boží místo nikdo z lidí nepatří (ať slibuje cokoli), tak si při volbách mezi nimi někoho vyberte, ale spasení od nich nečekejte. Ale potřebují-li mezi lidmi pouštět strach, zášť či nenávisť, křesťan by s tím měl mít problém.

III. Kdo chce být mezi lidmi velký

Mojžíš má pověst velikána a důležité postavy lidských dějin. Neumím posoudit jeho připravenost a výbavu, ale vidím, že toho udělal opravdu hodně pro druhé, ač jich měl občas plné zuby. Vedl je k Božímu cíli a na konci jeho příběhu se vypráví, že do něj sám nedošel (ale druhým ho přál), a ani se neví, kde má vlastně hrob – asi proto, aby ho nezačali uctívat a vnímali, že co dobrého dostali, dostali od Boha (a Mojžíš se k tomu jen v pravou chvíli připlétl, protože to tak chtěl Bůh).

Celá ta dlouhá historie odchodu z otroctví do zaslíbené země je příběh o tom, jak lid vedený Bohem propadá skleslosti a co chvíli sahá po nevěře. Z odstupů viděno to vypadá tak, že jim Bůh stále žehná a chrání je, a oni se cítí ukřivdění. Ani tohle není obraz dávných časů, ale zas jedna nabídka podívat se, za koho nás mají lidi a za koho nás má Bůh. A v téhle věci je, věřím, Boží vůle pro nás stejná dneska jako kdykoli předtím i kdykoli potom: Máme jít do cíle, který nám Bůh slibuje. Kde to je, to nevím, jaké to tam je, taky nevím, ale když půjde Bůh s námi, nehodlám se bát a ani vy se nebojte.

Poslání a požehnání podle Ž 14:

Jsou trapní ti, kdo věří jen sami v sebe, ti bloudí, co usilují o maximální zisk a žádné mravní dno jim není dost hluboké. Bůh se na to dívá, zbyl-li tu aspoň někdo, kdo hledá jeho vůli, a nikoho nenalézá; vidí jen, jak všichni usilovně spějeme k maléru, jak jeden pro druhého nemá pochopení. Tím to však nekončí, protože se Bůh zjevil právě tam, kde to nikdo nečekal: ve spravedlnosti lidských vztahů. Stará se o ty, koho jsme bez zájmu minuli, a chrání oběti našeho systému, aby v jejich příbytcích mohl vypuknout jásot a radost.

Kéž vás těší a podpírá, že lidským malérem se nekončí – ani když na nás dolehne, ani když ho způsobíme sami: protože všemohoucí Boží láska přináší do našeho světa odpuštění a s ním i spravedlnost a pokoj. Ty ať vás provázejí a chrání, neboť od Boží lásky vás nemůže odtrhnout opravdu nikdo a nic. Amen.